

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

**PROGRAM
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO
(PROFIL KLASYCZNY)**

JĘZYK GRECKI

**dodruk programu
nr OP 23-4120-10/84 z roku 1985**

**WARSZAWA 1994
WYDAWNICTWA SZKOLNE I PEDAGOGICZNE**

*Program przygotowany w Instytucie Programów Szkolnych,
zatwierdzony przez ministra oświaty i wychowania w dniu
10 kwietnia 1984 roku, nr OP 23-4120-10/84, do realizacji
od roku szkolnego 1988/89 w klasie III i od roku szkolnego
1989/90 w klasie IV.*

ISBN 83-02-03033-3

371.2 (073)

3179/b/c

© Copyright by
Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne
Warszawa 1985

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne
Warszawa 1994
Zam. nr 8193
Dodruk wykonano w:
Zakładzie Poligraficznym „Uniprint”
ul. Kaczeńca 96 Warszawa

CELE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Język grecki jako jeden z elementów wykształcenia ogólnego odgrywa poważną rolę w nauczaniu i przygotowaniu młodzieży do studiów wyższych i dalszego samokształcenia.

Znajomość języka greckiego:

- umożliwia poznanie kultury antycznej stanowiącej trwałą wartość w rozwoju kultury europejskiej, a szczególnie polskiej,
- pozwala lepiej zrozumieć zjawiska języka ojczystego, w którym znajdujemy zapożyczenia zarówno w dziedzinie literackiej, jak i naukowej,
- ułatwia naukę języków nowożytnych dzięki możliwościom zrozumienia etymologii wielu wyrazów występujących w tych językach,
- przyczynia się do gruntowniejszego rozumienia i opanowania terminologii naukowej oraz technicznej opartej w szerokim zakresie na językach klasycznych,
- kształtuje postawę humanistyczną dzięki treściom ideowo-wychowawczym zawartym w tekstach i stwarza wiele okazji do wychowania aktywnych społecznie obywateli - patriotów.

Celem nauczania języka greckiego w liceum ogólnokształcącym o profilu klasycznym jest:

- opanowanie przez ucznia języka w takim stopniu, aby móc za pomocą słownika i znajomości podstawowych prawideł gramatyki przetłumaczyć łatwe lub adaptowane urywki tekstów autorów greckich,
- zapoznanie z najważniejszymi przejawami kultury greckiej i życia greckiego oraz zrozumienia roli, jaką odegrała ona w powstawaniu kultury rzymskiej, a pośrednio czy bezpośrednio ogólnoeuropejskiej, a zwłaszcza polskiej,

- wyrobienie sprawności w korzystaniu ze słowników i innych pomocy naukowych,
- kształtowanie umiejętności kojarzenia poznanych wyrazów greckich z pochodzącymi od nich wyrazami spotykanymi w języku polskim i w innych znanych uczniowi,
- zdobywanie umiejętności jasnego formułowania myśli dzięki pracy nad przekładem tekstu.

Nauczanie języka greckiego odbywa się w korelacji z innymi przedmiotami, a przede wszystkim z językiem łacińskim, polskim, językami nowożytnymi i historią.

TRESCI KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

K L A S A III

/ 3 godziny tygodniowo /

1. TEMATYKA

Życie Greków: szkoła, dom, życie prywatne, życie państwowe, sport, urzędy sakralne, mity.

Tematyka powyższa powinna być przedstawiona w tekstach greckich - preparowanych i adaptowanych ze stopniowym wprowadzaniem przysłów i gnomów także w formie wierszowanej.

W miarę możliwości należy uwzględnić w tekstach adaptowanych bajki Ezopa. Uzupełniające czytanki polskie winny poszerzać zakres tej tematyki.

2. SŁOWNICTWO

Alfabet grecki. Akcentowanie wyrazów. Opanowanie około 250 wyrazów i zwrotów oraz kilkunastu sentencji.

Grupowanie poznanych wyrazów wokół określonych tematów.

Kojarzenie poznanych wyrazów greckich ze spokrewnionymi wyrazami łacińskimi, a także z wyrazami zarówno języka polskiego, jak i języków obcych.

3. FLEKSJA

Deklinacja tematów na "o".

Deklinacja tematów na "a".

Przymiotniki deklinacji tematów na "o" i "a".

Deklinacja spółgłoskowa /z pominięciem typów rzadkich/

Odrziana: Πατρίς, ἀνής, γυνή

Imiona własne: -ης, -κλῆς

Przymiotniki na -ης, -ες; -ύς -ἔτα, -ύ

Odmiana: Ζεύς, Ἄγνς, ἦσως, υἱός

Tematy na -ι, -ύ; odmiana ἄαύς

Zaimek względny: ὅς, ἧ, οἷ; zaimek pytajny τίς, τί.

Odmiana Πῶς

Koniugacja - słowa na -ω w następujących formach:

Indicativus praes., imperfec., fut. act., med., pass.

Aor. I act., med.

Participium praes., futuri act., med., pass., aoristi I act., med.

Infinitivus praes., fut., aor., act., med.

Słowo "być" - praes., imperf., fut.

UMIĘJĘTNOŚCI

Po pierwszym roku nauczania:

Płynne czytanie tekstów greckich i nabycie wprawy w pisanie greckim alfabetem.

Rozpoznawanie form deklinacyjnych rzeczowników, przymiotników, zaimków oraz form koniugacyjnych.

Dostrzeganie pokrewieństwa między wyrazami języka greckiego i języka ojczystego.

Opanowanie:

- około 250 słów oraz kilkunastu przysłów i gnomów.

tempora secunda tematów samogłoskowych i spółgłoskowych/.

4. SKŁADNIA

Funkcje składniowe przypadków /zwłaszcza genet. i dat./.

Zdania skutkowe, celowe, okresy warunkowe. Uzupełnianie wiadomości dla potrzeb rozumienia tekstu.

UMIĘJĘTNOŚCI

Po drugim roku nauczania:

Poprawne czytanie tekstu prozaicznego i poetyckiego /heksametr/.
korzystanie ze słownika.

Analiza i przekład zdania pojedynczego i złożonego.

Poprawne tłumaczenie niezbyt trudnego tekstu oryginalnego z prozy lub z poezji z pomocą słownika.

Opanowanie:

- około 400 nowych wyrazów, kilkunastu przysłów i gnomów,
- odzian deklinacyjnych i koniugacyjnych,
- pamięciowe - około 30 wersów z poematów Homera.

ZAGADNIENIA ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ PROGRAMU

Kurs języka greckiego, realizowany w ciągu dwóch lat w liceum ogólnokształcącym o profilu klasycznym, daje absolwentowi tej szkoły podstawę do kontynuowania nauki na drodze samokształcenia.

Program zawiera następujące części:

- Cele kształcenia i wychowania.
- Treści kształcenia i wychowania /zarys/.
- Zagadnienia związane z realizacją programu.

1. KONSTRUKCJA PROGRAMU

W części: CELE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA wskazuje się na znaczenie znajomości podstaw języka greckiego oraz kultury greckiej i jej roli, jaką odegrała w powstaniu kultury rzymskiej, a pośrednio czy bezpośrednio w ogólnoeuropejskiej, a zwłaszcza polskiej.

Uczeń, który na lekcjach języka greckiego pozna logiczne podstawy języka, doceni znaczenie zwięzłości i precyzji wyrażania myśli, lepiej zrozumie znaczenie słów, które weszły do słownika języka ojczystego i języków nowożytnych. Wpływ greki jest widoczny w terminologii naukowej oraz technicznej. Znajomość podstaw języka greckiego pozwala łatwiej i głębiej dostrzegać ewolucję języka ojczystego oraz ułatwia naukę języków nowożytnych, dzięki możliwościom zrozumienia etymologii wielu wyrazów występujących w tych językach.

Znać język starożytnych Greków to nie znaczy nim władać, ale mieć dzięki tej znajomości możliwość poznania sposobu życia i myślenia starożytnych Greków.

2. DOBÓR I UKŁAD TREŚCI PROGRAMU

W części: TREŚCI KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA uwzględniono działy: TEMATYKA, SŁOWNICTWO, FLEKSJA, SKŁADNIA, UMIĘJĘTNOŚCI. Pierwszy rok nauczania obejmuje w szczupłym zakresie początki języka greckiego. Zaczyna się od poznawania alfabetu, akcentu oraz ćwiczeń w czytaniu. Z zakresu fleksji jest realizowany rzeczownik, przymiotnik, zaimek i czasownik według zasady stopniowania trudności.

W drugim roku nauczania następuje kontynuacja materiału morfologicznego oraz elementy składni greckiej.

Dział: UMIEJĘTNOŚCI - określa szczegółowo, jakie umiejętności winien osiągnąć uczeń po pierwszym i drugim roku nauczania.

3. METODY, FORMY I ŚRODKI REALIZACJI

Proces nauczania greki przebiega w podobny sposób jak łaciny, z zastrzeżeniem, że czas nauki jest skrócony do niepełnych dwóch lat. Uwagi o formach i środkach realizacji programu nauczania łaciny w równej mierze odnoszą się do nauczania języka greckiego. Tylko nieliczne uwagi związane z nauką greki wypływają z jej swoistości. Szczególnie zjawiska fonetyczne i niektóre gramatyczne mają ogromne znaczenie dla zrozumienia struktury języka polskiego i innych języków indoeuropejskich. Dlatego nauczyciel powinien uczyć gramatyki greckiej nie tylko mechanicznie, lecz z uwzględnieniem niezbędnych wyjaśnień naukowych, a objaśniania zjawisk języka greckiego dokonywać, porównując je z językiem łacińskim, polskim i nowożytnymi. W nauczaniu składni greckiej pomocne może być zestawienie jej ze składnią łacińską. Należałoby zwracać uwagę na możliwość wyrażania w języku greckim i polskim czynności chwilowej i trwałej oraz niemożliwość oddania tych odcieni w języku łacińskim.

Uczenie się na pamięć i wygłaszanie wierszy z autorów greckich, a szczególnie Homera, ma ogromne znaczenie w nauczaniu języka greckiego. Ze względu na formę metryczną, na łatwość zapamiętywania w tej formie, a także ze względu na to, że wiersz grecki jest najlepszym środkiem do opanowania łącznie sylab, ten rodzaj pracy ucznia i nauczyciela przynosi efekty dydaktyczne. Uczenie się na pamięć powinno się odbywać w klasie - zbiorowo, chóralnie. Zadawanie tego do domu, bez uprzedniego opracowania pamięciowego w klasie /choćby w ogólnym zarysie/, prowadzi do przyswajania błędów przez uczniów.

